

ارزیابی چالش‌های فراروی ساماندهی فضاهای حاشیه‌ای رودخانه قره‌سو در شهر کرمانشاه

شریف میرزایی*

۱- کارشناسی ارشد، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

(Sharif. Mirzai@gmail.com)

چکیده

نظام مدرن را جایگزین خود نکرده‌اند. نمی‌توان در نظام کالبدی مدرن، شهروندی داشته باشیم بدون مسئولیت این نظام. در حقیقت می‌توان گفت شهرهای ما ارزش سنتی را کنار گذاشته ولی وارد مدرن نشده‌اند. این حرکت می‌تواند از هسته‌های کوچک شهری آغاز شده تا در سطح شهر گسترش یابد، این امر با ایجاد گفت‌وگو و تعامل اجتماعی بین شهروندان صورت‌پذیر است. (نگار، ۱۳۸۸: ۳۴) از آنجایی که پژوهش حاضر پایداری اجتماعی را عامل مهمی در برقراری نهایی شهرها می‌داند، بنابراین برای رسیدن به شهری با فضاهایی مطلوب (بخصوص از دیدگاه اجتماعی و شهری) باید از هسته‌های کوچکتر شهرها آغاز کرد تا در نهایت شهری پایدار بسازیم، در این راستا محدوده چالش برانگیز شهر کرمانشاه (حاشیه‌های رودخانه قره‌سو) را برای بررسی و ارائه راهکارهای طراحی در جهت بهبود کیفیت فضاهای شهری، انتخاب کرده‌ایم.

-بیان مسأله

زندگی ماشینی در عصر حاضر نیاز بشر را به گذراندن سالم اوقات فراغت در غالب امکانات محلی افزون ساخته است. و ایجاد تفرجگاه‌ها و فضاهای مناسب برای زندگی مردم ضرورتی انکار ناپذیر است.

گسترش ناموزون شهرها و رشد بی رویه جمعیت و عدم توجه و بهره‌گیری از پتانسیل‌های محیط‌های طبیعی، تعادل بین شهر و طبیعت را مختل نموده است. رود کناره‌های شهری به عنوان یکی از عناصر ساختار اکولوژیکی شهرها می‌توانند نقش موثری در جهت ایجاد تعادل بین فضای انسان ساخت شهر و طبیعت و ارتباط انسان با طبیعت ایفا نمایند، همچنین می‌توانند نقش مهمی در تامین فضای عمومی شهری، کریدورهای طبیعی جریان آب و هوا و محیط‌های زیست مناسب، فضاهای گردشگری و توریست‌پذیر و استقرار فعالیت‌های عمومی ایفا نمایند. در واقع رودخانه عنصر طبیعی در منظر شهری است که فرصتی جهت کشاندن طبیعت در دل شهر را فراهم می‌کند و به عنوان منابعی بالقوه‌ای است که مردم را به سوی خود می‌کشاند و باعث گذراندن پاره‌ای از اوقاتشان در کنار آب می‌شود. بدین منظور بررسی حضور آب به صورت طبیعی به عنوان عنصری پویا و نقش فضای سبز به عنوان نمودی از طبیعت در منظر شهری الزامی است. امروزه بشر متوجه شده است برای جلوگیری از اثرات

کیفیت زندگی یکی از عواملی است که امروزه در مطالعات برنامه‌ریزی شهری جایگاه ویژه‌ای دارد. کیفیت زندگی ضمن دارا بودن ابعاد عینی و وابستگی به شرایط عینی و ذهنی و در نهایت به تصورات و ادراک فرد از واقعیت‌های زندگی بستگی دارد. امروزه کیفیت زندگی هدف اصلی تمام برنامه‌ریزی‌هاست که توسط اندیشمندان و برنامه‌ریزان تهیه می‌شود. وجود مشکلاتی مانند ضعف منابع درآمدی، فقدان وسایل حمل و نقل عمومی و خصوصی، نبود فرصت‌ها و موقعیت‌های شغلی مناسب، مراکز درمانی، مشکلات و آسیب‌های ناشی از نابرابری‌های اجتماعی، محله‌های شهری ما را با چالش‌هایی مواجه ساخته است. هدف اصلی این پژوهش ارزیابی چالش‌های فراروی ساماندهی فضاهای حاشیه‌ای رودخانه قره‌سو با توجه به سه ویژگی کالبدی، کارکردی و محیطی است. روش پژوهش توصیفی-تحلیلی مبتنی بر استفاده از پرسشنامه است. تعداد جامعه آماری ۳۸۲ نفر است و به منظور تحلیل متغیرهای مورد مطالعه، از نرم افزار SPSS و روش‌های آماری نظیر میانگین پاسخ‌ها، آزمون آماری پارامتریک T برای متغیرهای مستقل، آزمون واریانس یک طرفه استفاده شده است.

واژگان کلیدی: ارزیابی چالش‌ها، کیفیت فضاهای شهری، حاشیه‌های رودخانه‌ی قره‌سو.

مقدمه

در طول تاریخ تاریخ انسان همواره در پی یافتن فرم‌های شهری و انسانی جدید برای بهبود و اعتلای زندگی خود بوده است. بشر در این مسیر فراز و نشیب‌های بسیاری را طی کرده است. در دنیای امروز به دلیل بحران‌های متعدد اجتماعی، انسانی و اقتصادی شهرهای ما هر روز از هویت انسانی و توانایی برقراری تعاملات اجتماعی دورتر می‌شوند. از آنجایی که هویت انسان در برقراری روابط اجتماعی شکل می‌گیرد، بنابراین انسان امروز بیشتر از هر زمان دیگری نیاز به شهرهایی دارد که تعاملات انسان‌ها را امکان‌پذیر کند و آن‌ها را به هم نزدیک‌تر سازد. در واقع بشر امروز به شهرهایی پویا، سرزنده، انعطاف‌پذیر و فعال دارد تا جامعه‌ای سالم و سرزنده را شکل دهد. از طرفی شهرهای ما رویکرد سنتی خود را از دست داده‌اند، اما الزاما